מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לתאר את מאפייני היישוב הישן: ערי הקודש, החלוקה והכוללים
- להסביר את ההבדלים בין הקהילה הספרדית לאשכנזית
- להציג שינויים שחלו ביישוב הישן במחצית השנייה של המאה ה-19

גרסת חנ"מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א' – הבנה בסיסית

1. ב – תרומות מיהודי העולם לתמיכה בלומדי תורה
2. ג – יפו

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – הם גרו בעיקר בארבע ערי הקודש: ירושלים, חברון, צפת וטבריה
2. לא נכון – הם ייסדו למשל את פתח תקווה
3. נכון – הקהילות היו שונות בשפה, מנהגים וארגון

חלק ג' – השלימו את המילה החסרה

1. ערי הקודש
2. חלוקה
3. חכם באשי

חלק ד' – התאימו בין המושג להסבר

1 – ד (תרומות מיהודי העולם ללומדי תורה)
2 – ג (ייצג את היהודים מול השלטון)
3 – א (ארגונים אשכנזיים לפי ארץ מוצא)
4 – ב (השכונה הראשונה מחוץ לחומות)

חלק ה' – סדרו לפי סדר כרונולוגי

1. הקמת משכנות שאננים (1860)
2. הופעת עיתונים עבריים בירושלים (1863)
3. ייסוד פתח תקווה (1878)
4. תחילת העלייה הראשונה (1882)

חלק ו' – כתיבה בסגנון בגרות

1. מאפיין ראשון: ריכוז בארבע ערי הקודש. מאפיין שני: פרנסה מכספי החלוקה. שינוי ראשון: יציאה מן החומות ובניית שכונות חדשות. שינוי שני: ניסיונות חקלאיים כמו פתח תקווה

כרטיס יציאה – מה לחפש

- ירושלים, חברון, צפת או טבריה - כל שתיים מהן
- יציאה מן החומות, חקלאות, עיתונות עברית או בתי ספר עם לימודי חול
- החלוקה היא תרומות מבחוץ, פרודוקטיביזציה היא פרנסה מעבודה עצמית

טיפים להפעלה:

- מומלץ להתחיל בענן מילים ולחזור אליו בסוף השיעור כדי להדגים שינוי בתפיסה
- כדאי להדגיש שהיישוב הישן לא היה קפוא - השינויים התרחשו עוד לפני העלייה הראשונה
- בדיון על מיתוס מול מציאות, חשוב לעודד תלמידים לנמק את עמדתם בעזרת עובדות מהסרטון

דף תרגול: היישוב הישן - מיתוס ומציאות

דף התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

היישוב הישן הוא היישוב היהודי בארץ ישראל לפני העלייה הראשונה. בדף זה נבדוק האם הכינוי 'ישן' מתאים לחברה הזו, או שמא מדובר בחברה שהשתנתה וצמחה.

בנק מילים: חכם באשי | ערי הקודש | חלוקה

1 חלק א' – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה היו 'כספי החלוקה'?

(א) משכורת מהשלטון העות'מאני (ב) תרומות מיהודי העולם לתמיכה בלומדי תורה

(ג) מס שגבו מהיהודים

2. איזו מהערים הבאות אינה אחת מארבע ערי הקודש?

(א) צפת (ב) חברון (ג) יפו

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	רוב יהודי הארץ לפני 1881 גרו בתל אביב	☐	☐
2	בני היישוב הישן לא הקימו שום יישוב חקלאי	☐	☐
3	לספרדים ולאשכנזים היו שפות ומנהגים שונים	☐	☐

3 חלק ג' – השלימו את המילה החסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. היישוב הישן התרכז בעיקר בארבע _____

2. כספי ה_____ היו תרומות מיהודי העולם ללומדי התורה

3. ה_____ ייצג את היהודים הספרדים מול השלטון העות'מאני

4 חלק ד' – התאימו בין המושג להסבר

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. החלוקה	___	**א.** ארגונים אשכנזיים לפי ארץ מוצא
2. החכם באשי	___	**ב.** השכונה הראשונה מחוץ לחומות
3. כוללים	___	**ג.** ייצג את היהודים מול השלטון
4. משכנות שאננים	___	**ד.** תרומות מיהודי העולם ללומדי תורה

5 חלק ה' – סדרו לפי סדר כרונולוגי

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	ייסוד פתח תקווה (1878)
☐	הקמת משכנות שאננים (1860)
☐	תחילת העלייה הראשונה (1882)
☐	הופעת עיתונים עבריים בירושלים (1863)

6 חלק ו' – כתיבה בסגנון בגרות

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. תארו שני מאפיינים של היישוב הישן בארץ ישראל, והציגו שני שינויים שהתרחשו בו במחצית השנייה של המאה ה-19

כרטיס יציאה

ציינו שתיים מארבע ערי הקודש

תנו דוגמה אחת לשינוי שחל ביישוב הישן במאה ה-19

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀